

Kurzus neve: Kortárs filozófiai és elméleti stúdiumok Konstrukciók elméletben és gyakorlatban. Építészeti gondolkodás 1945-től 2023-ig				
A kurzus oktatója/i, elérhetősége(i): Haba Péter doc., phaba@g.mome.hu				
Kód: M-AE-401-2B	Tantervi hely: ESBA Történeti modul	Javasolt félév: 2-5.	Kredit: 5 (előadással együtt)	Tanóraszám: 2 (heti) Egyéni hallgatói munkaóra: 51
Kapcsolt kódok: ----	Típus: (<u>szeminárium/előadás</u> /gyakorlat/konzultáció stb.)	Szab.vál-ként felvehető-e? Nem	Szab.vál. esetén sajátos előfeltételek: ----	
A kurzus kapcsolatai (előfeltételek, párhuzamosságok): A kurzust a B-AE-401-1 kódú előadással együtt kell felvenni.				
A kurzus célja, koncepciója, alapelvei:				
<p>A kurzus a 20. század második felében és a 21. század első két évtizedében kibontakozó nemzetközi építészeti tendenciákkal foglalkozik – elsősorban arra fókuszálva, hogy az egyes tendenciák elméleti-filozófiai alapjai miként öltöttek testet a gyakorlatban. A feladat összetett: ha árnyalt választ akarunk kapni erre a kérdésre, akkor tüzetesen fel kell tárunk, hogy a tervezőmunka eredményei mennyiben igazolták vagy cáfolták a 20-21. századi „építészelméleti konstrukciókat”, illetve hogy – fordított nézetben – ezek az építészelméleti konstrukciók miként formálódtak a gyakorlati tapasztalatok nyomán.</p> <p>A kurzus során elhangzó előadások igyekeznek a lehető legtöbb gyakorlati példával megvilágítani a modernizmus alapelveit, majd a második világháború utáni évtizedekben egyre szaporodó modernizmus-kritikák nyomán megszülető új – de a modernizmushoz még ezer szállal kötődő – gondolkodásmódokat. Ezt követi a számtalan elméleti és formai tendenciára szétbomló, s a modernizmussal radikálisan szakítani igyekvő posztmodern építészet elemzése, a dekonstruktivizmus rövid életű, szellemi és formai szempontból egyaránt ambivalens irányzatának boncolgatása, s a globalizáció egyneműsítő hatásaival szembeni ellenállás jegyében induló regionalista törekvések áttekintése. Az elmúlt 20-30 év elemzése során a kurzus górcső alá veszi az építészeti fenomenológia elméleti és gyakorlati sajátosságait, s különös részletességgel tér ki az építészetteóriák 1990-es évekbeli összeomlása (érvényvesztése) után kibontakozó, immár „ideológiamentesnek” tekintett újfajta érzékenység és reflektivitás jelenségeire, valamint a humánökológia és a poszthumanizmus építészetre gyakorolt legfrissebb hatásaira.</p>				
A kurzus felépítése és követelményei:				
<p>A kurzus részben előadásokból, részben a hallgatók által megtartott prezentációkból, illetve a hozzájuk kapcsolódó szakmai beszélgetésekből, vitákból áll. Az oktatói előadások a fentiekben részletezett kérdéskört járják körül elsősorban nemzetközi példák alapján.</p> <p>A hallgatók egy-egy jelentős 20. századi, illetve kortárs építész tevékenységét elemzik az elméleti és gyakorlati munkák (az írásművek és a megvalósult épületek) viszonyára fókuszálva. Az egyéni kutatómunkák eredményeit összegző hallgatói prezentációkra áprilisban és májusban kerül sor közösen időpontokban. A minimum 20 perces hallgatói prezentációnak mélyreható kutatómunkán és széleskörű szakirodalmi ismereteken kell alapulnia, továbbá informatív, gazdag képanyagot felvonultató vetítésnek kell kísérsnie.</p>				

Tanulási eredmények (fejlesztendő szakmai és általános kompetenciák):

Tudás:

1. Tájékozott a művészet-, építészet- és designtörténet és -elmélet főbb módszereit és elméleteit illetően.
2. Alapvető ismeretekkel rendelkezik a design és művészetek főbb elméleteiről, alapelveiről, stíluskorszakairól és irányzatairól, fontosabb alkotásairól.

Képesség:

1. Felismeri a design, a művészetek, média és építészet által felvetett és megoldott vagy megoldandó problémákat, reflektál azokra.
2. Értékeli a design- és művészeti koncepciókat.

Attitűd:

1. Kritikai érzékkel viszonyul a design és a művészetek történeti, valamint kortárs alkotásaihoz, a különböző tervezői/alkotói gyakorlatokhoz és eredményekhez.

Autonómia és felelősségvállalás:

1. Elfogadja és hitelesen közvetíti szakterületének társadalmi szerepét, értékeit.

A kurzus keretében feldolgozandó témakörök, témák:

Február 18. Bevezetés: a modern építészet alapelvei és az Athéni Charta

Február 25. A modernizmus „belső” kritikája: az újbrutalizmustól a strukturálisizmusig (1950–1960-as évek)

Március 4. Kulturális folyamatosság, nyitottság, kontextus: három nagyhatású könyv az építészetéről (Venturi, Rossi, Rowe-Koetter)

Március 11. Posztmodern építészet és urbanisztika: Berlin városának rekonstrukciója az 1980-as évektől az ezredfordulóig

Március 18. A dekonstruktivizmus építésze az 1980–1990-es években

Március 25. Theoretical Meltdown, New Pragmatism, Post-criticality: építészet a teóriák után, 1995–2024 – **hallgatói prezentációk (1–2 db)**

Április 1. Poszthumanizmus, spekulativitás, humánökológia, regionalitás: új áramlatok a kortárs építészetben

Április 8. Elmarad!

Április 15. **hallgatói prezentációk (2–3 db)**

Április 22. **hallgatói prezentációk (2–3 db)**

Április 29. **hallgatói prezentációk (2–3 db)**

Május 6. **hallgatói prezentációk (2–3 db)**

Tanulásszervezés/folyamatszervezés sajátosságai, a hallgatók tennivalói, feladatai:

1. A kurzushoz szeminárium kapcsolódik, melynek során a hallgatók egy, a kurzus témájához kapcsolódó téma mélyreható elemzését, illetve a vonatkozó szakirodalom alapos feldolgozását végzik el, majd munkájuk eredményét szóban, vetített képekkel prezentálják, minimum 20 percben.

Értékelés:

Teljesítendő követelmények: szemináriumi prezentáció

Az érdemjegy kiszámítása (az egyes értékelt követelmények eredménye hogyan jelenik meg a végső érdemjegyben? {pl. arányok, pontok, súlyok}):

Prezentáció: 100%

Ajánlott irodalom (magyar nyelven):**Építészetelméleti szövegek, építészetelmélet-történet:**

Aldo Rossi: *A város építésze*. Bercsényi 28–30 (a BME építészhallgatóinak kiadványa), Budapest, 1986.

Balázs György – Kévés György: *A poszt-modern építészet (építészetelméleti írások)*. Kézirat gyanánt. A Magyar Építőművészek Szövetségének Sajtó és Propaganda Bizottsága, Budapest, é. n.

Gropius, Walter: *Apolló a demokráciában*. Corvina, Budapest, 1981.

Kerékgyártó Béla szerk.: *A mérhető és a mérhetetlen. Építészeti írások a 20. századból*. Typotex, Budapest, 2007.

Klein Rudolf: *A lakógéptől az érző építészetig*. XX. századi elméletek. Forum, Újvidék, 1987.

Le Corbusier: *A jövő nagyvárosai*. Gondolat Kiadó, Budapest, 1968.

Lukovich Tamás: *Bevezetés az építészetelméletbe. Egy lehetséges megközelítés válogatott fejezetei*. Terc, Budapest, 2014.

Moravánszky Ákos szerk. – M. Gyöngy Katalin ford.: *A stílus. Kritikai antológia*. Terc, Budapest, 2009.

Moravánszky Ákos szerk. – M. Gyöngy Katalin ford.: *A tér. Kritikai antológia*. Terc, Budapest, 2007.

Moravánszky Ákos szerk. – M. Gyöngy Katalin ford.: *Építészet és természet. Kritikai antológia*. Terc, Budapest, 2013.

Moravánszky Ákos szerk. – M. Gyöngy Katalin ford.: *Monumentalitás. Kritikai antológia*. Terc, Budapest, 2006.

Neutra, Richard: *Ember és természet*. Corvina, Budapest, 1985.

Vidor Ferenc szerk., vál., bev.: *Urbanisztika. Válogatott tanulmányok*. Gondolat, Budapest, 1979.

Wright, Frank Lloyd: *Testamentum*. Gondolat, Budapest, 1974.

Várostervezés:

Batár Attila–Locsmáncsi Gábor: *Városaink az ezredfordulón*. Európai Füzetek 6. 1999.

Benkő Melinda–Fonyódi Mariann: *Glocal city. Kortárs európai városépítészet*. Terc Kiadó, Budapest, 2009.

Lukovich Tamás: *A posztmodern kor városépítészetének kihívásai*. Pallas Stúdió, Budapest, 2001.

Meggyesi Tamás: *A 20. század urbanisztikájának útvesszői*. Terc Kiadó, Budapest, 2005.

Perényi Imre: *A város központja. Tervezés és rekonstrukció*. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1970.

Építészettörténet (elsősorban a 20. századi építészetre vonatkozóan):

Bognár Botond: *Mai japán építészet*. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1979.

Bonta János: *Modern építészet 1911–2000*. Terc, Budapest, 2002.

Frampton, Kenneth: *A modern építészet kritikai története*. Terc Kiadó, 2009.

Joedicke, Jürgen: *Modern építészettörténet. A forma, a funkció és a szerkezet szintézise*. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1961.

Klein Rudolf – Kunszt: *Peter Eisenman. A dekonstruktivizmustól a foldingig*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1999.

Lyll, Sutherland: *A mai angol építészet*. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1983.

Spiller, Neil: *Digitális építészet ma*. Terc, Budapest, 2008.

Vámosy Ferenc: *A Modern Mozgalom és a későmodern*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2002.

Egyéb információk:

Máshol/korábban szerzett tudás elismerése/ validációs elv:

- ***nem adható felmentés a kurzuson való részvétel és teljesítés alól,***
- *felmentés adható egyes kompetenciák megszerzése, feladatok teljesítése alól,*
- *más, tevékenységgel egyes feladatok kiválhatók,*
- *teljes felmentés adható.*

Tanórán kívüli konzultációs időpontok és helyszín: